

Voortbewegingstoestellen: Alles op wieltjes

Voorwoord

We zien meer en meer voortbewegingstoestellen in het straatbeeld: hoverboards, (elektrische) steps en monowheels zijn enkele van de nieuwere toestellen, maar ook skates en skateboards worden door jongeren gebruikt om zich van en naar de school te verplaatsen. Weten zij waar ze moeten rijden? Hoe ze zich moeten beschermen? Wat er in de wegcode staat?

Doelen

- De leerlingen kennen wat een voortbewegingstoestel is en welke soorten er zijn.
- De leerlingen kennen de juiste plaats op de weg.
- De leerlingen kunnen maatregelen nemen om zich veilig te verplaatsen.

Timing

- Deze les neemt ongeveer 25 minuten in beslag.

Materiaal

- Werkblad voor elke leerling (recto verso).

Les

Vooraf: Groepsgesprek

Verdeel het werkblad onder de leerlingen. Leerlingen maken in overleg met hun buur opdracht 1 (zie werkblad).

Oplossingen opdracht 1:

Foto 1	Monowheel
Foto 2	Skateboard
Foto 3	Koersfiets
Foto 4	Hoverboard
Foto 5	BMX
Foto 6	Step
Foto 7	Stadsfiets
Foto 8	Skeelers/rolschaatsen
Foto 9	Elektrische step
Foto 10	Mountainbike

Laat de leerlingen antwoorden op de volgende vragen:

- Welke van deze vervoersmiddelen gebruik je? (soms of dagelijks)
- Waarom gebruik je ze?
- Wat zijn de voordelen?
- Wat zijn de nadelen en de mogelijke gevaren?

Feedback voor de leerkracht

Wat is een voortbewegingstoestel?

Definitie: Voortbewegingstoestellen zijn vervoersmiddelen die niet vallen onder de categorie rijwielen (bv. Fiets) en motorvoertuigen (bv. Bromfiets).

Er zijn twee types voortbewegingstoestellen, zonder motor en met motor:

1. Een “niet-gemotoriseerd voortbewegingstoestel” is een voertuig dat zonder pedalen of handgrepen door spierkracht wordt voortbewogen en dat niet met een motor is uitgerust. Voorbeelden zijn skeelers, skateboards en gewone steps.
2. Een “gemotoriseerd voortbewegingstoestel” is een voertuig dat een motor heeft en één of meer wielen en dat niet sneller dan 25 km/u kan rijden. Voorbeelden zijn elektrische steps, monowheels en hoverboards.

Opdracht 2

Om de belangrijkste regels voor fietsers en voortbewegingstoestellen te onderscheiden, lossen de leerlingen opdracht 2 van het werkblad op. Ze doen dit in kleine groepjes of per twee (met de buurman) zodat ze onderling in discussie kunnen gaan. Ze plaatsen de uitspraken bij het juiste vervoersmiddel. (Opgelet, een uitspraak kan bij beide vervoersmiddelen passen).

Welk vervoersmiddel past bij de uitspraak?	Stadsfiets	Voortbewegingstoestel
"Ik moet verplicht reflectoren hebben."	x	
"Ik moet het voetpad gebruiken als ik stapvoets rijd."		x
"Ik gebruik het fietspad als ik sneller rijd dan stapvoets."	x	x
"In het donker moet ik verplicht met verlichting rijden."	x	x
"Ik heb verplicht een bel nodig."	x	
"Ik moet verplicht twee werkende remmen hebben."	x	
"Als ik sneller dan stapvoets ga en er is geen fietspad, moet ik rechts op de rijbaan rijden."	x	x
"Ik moet minimum 16 jaar zijn als ik sneller dan 25 km/u wil gaan."		x
"Ik mag sneller rijden dan 25 km/u."	x	
"Als er een fietspad is, moet ik het altijd gebruiken."	x	

Opdracht 3

De leerlingen voeren opdracht 3 uit.

Wat is je juiste plaats op de weg?	Rechts op de rijbaan	Fietspad	Voetpad
Je skate 15 km/u		x	
Je rijdt met je hoverboard naast je vriend die wandelt.			x
Je stept 15 km/u op een plaats waar geen fietspad is.	x		

Feedback voor de leerkracht

Je plaats op de weg met een voortbewegingstoestel

Waar je met een voortbewegingstoestel moet rijden, is afhankelijk van je snelheid op dat moment:

NIET SNELLER DAN STAPVOETS
 =
VOETGANGER

Als je met een voortbewegingstoestel niet sneller dan stapvoets rijdt, maximaal 5 á 6 km/u, dan moet je de regels voor voetgangers volgen.

SNELLER DAN STAPVOETS
 =
FIETSER

Rijd je wel sneller dan stapvoets, dan ben je verplicht om de regels voor fietsers te volgen.

Opdracht 4

De leerlingen voeren opdracht 4 uit.

Waar of niet waar?	Waar	Niet waar
Als ik step in het donker moet ik een licht vooraan en een rood licht achteraan dragen.	x	
Reflecterende accessoires maken mij overdag het best zichtbaar.		x
Als ik skate op de rijbaan moet ik verplicht een helm dragen.		x

Feedback voor de leerkracht

Veilig gedrag op een voortbewegingstoestel

- Als je een voortbewegingstoestel gebruikt wanneer het donker is of bij beperkte zichtbaarheid (minder dan 200 meter), moet je verlichting (vooraan een wit of geel licht, achteraan rood) dragen.
Uitzondering: deze regel geldt niet als je op het trottoir rijdt of op andere delen van de openbare weg die voorbehouden zijn voor voetgangers.
- Een fluohesje en/of reflecterende accessoires zijn niet verplicht, maar wel sterk aan te raden om extra zichtbaar te zijn. Fluo draag je best overdag, reflecterend materiaal best in het donker.
- Een helm halveert het risico op zware hoofd- of hersenletsels bij een valpartij of ongeval.
- Een valpartij is gauw gebeurd, daarom zijn ook pols-, elleboog- en kniebeschermers aan te raden.

Meer info

Voor uitgebreide info over voortbewegingstoestellen ga naar www.veiligverkeer.be, tussen de thema's op de startpagina klik je op 'voortbewegingstoestellen'. Daar vind je alle info over snelheidsregels, plaats op de weg, verzekering, veiligheidstips...

Een samenvatting van de belangrijkste regels en tips vind je in deze brochure:

<https://www.veiligverkeer.be/storage/main/vsv-brocha5-voortbewegingstoestellen-scherm.pdf>

Je kan ze downloaden en uitdelen aan de leerlingen.